

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

найважливіший елемент країни

ЄВРОМАЙДАН.
ДРУГА РІЧНИЦЯ

ЯКИМ БУВ 2015 РІК ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ?

Наприкінці року прийнято підбивати підсумки та готувати плани на майбутнє. Усі аналізують свої особисті результати, досягнення компанії чи навіть цілої галузі. Тож ми вирішили проаналізувати, яким був 2015 рік для громадянського суспільства України.

Перш за все варто сказати, що нас стало більше. І якісно, і кількісно. До III сектору України влилась величезна хвиля волонтерських організацій. Волонтери врятували країну, й українці це оцінили. За останніми дослідженнями Київського міжнародного інституту соціології саме волонтери є тією соціальною інституцією, якій українці довіряють найбільше. Зросла і кількість активних громадян. Якщо до Євромайдану їх було 15 %, то зараз уже 20 %.

Згадуючи справи, варто сказати, що громадянське суспільство було основним драйвером реформ та позитивних змін у державі. Проте ці реформи довелося робити в поганому середовищі. За 2015 рік не було ухвалено важливих законів, які спрощують життя громадським організаціям. Навіть новий закон про реєстрацію громадських організацій має як переваги, так і недоліки.

Новим у житті громадянського суспільства стали місцеві вибори, що відбулись у жовтні. Сотні громадських діячів та волонтерів стали депутатами місцевих рад, мерами та членами виконкомів своїх міст і сіл. Можна сказати, що відбувся справжній бум місцевої демократії. З'явилися нові інструменти громадської участі, нові статuti та регламенти міст, які розширюють можливості для громадян управляти своїми населеними пунктами. Усі голосування депутатів місцевих рад стали персональними, що підняло рівень відповідальності депутатів на новий рівень. Не можна не згадати про Кривий Ріг, де саме активна громада змусила скасувати результати другого туру виборів мера, оскільки там були зафіксовані значні фальсифікації.

З'явилися дві нових платформи для спілкування з вищим керівництвом країни. Було відновлено роботу координаційної ради «Відкритий уряд», яку очолює віце-прем'єр Геннадій Зубко, та створено Раду з питань національної єдності при Президентах України. До складу обох органів увійшла велика кількість громадських діячів та лідерів думок, які отримали можливість простіше донести свої пропозиції до представників уряду та Адміністрації Президента.

У 2015 році було закладено багато потенційних можливостей для громадянського суспільства. Була розроблена Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства, зареєстровані важливі законопроекти: про гарантії свободи мирних зібрань, про загальні збори та місцеві референдуми тощо.

Усі ці документи мають гарні шанси бути ухваленими вже в наступному році, проте стануть вони реальністю чи загинуть в лабіринтах бюрократії буде залежати від активності та наполегливості всіх громадських діячів.

Ми повинні не лише реформувати країну, але і вимагати кращих умов для громадянського суспільства цієї країни!

Головний редактор
«Громадянського суспільства»
Максим Лациба

ЄВРОМАЙДАН.
Друга річниця**РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ**

Євромайдан –
два роки потому:
зрада чи перемога? 4

ГРОМАДСЬКИЙ ПРОГНОЗ

Прогноз на 2016 рік
від громадських
активістів. 9

ГРОМАДСЬКА ПРОСВІТА

Актуальні питання
реєстрації
громадських
організацій..... 11

ЗАКОНОДАВСТВО

В комітеті Верховної
Ради підтримали

необхідність закону
про місцевий
референдум 17

ПРАВА ЛЮДИНИ

Українська Феміда
та мирні зібрання.
Результати судової
кампанії 18

ІСТОРІЯ УСПІХУ

ВІЛЬНА ХАТА НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ

14

Суспільно-політичний альманах «Громадянське суспільство», 5 (25) 2016

Головний редактор: Максим Лациба
Випусковий редактор: Олександр Равчев
Адреса редакції: м.Київ, вул. Софіївська, 18, оф. 2.
тел. (044) 278-28-25, e-mail: ucipr@ucipr.org.ua

Журнал «Громадянське суспільство» видається Українським
незалежним центром політичних досліджень в рамках проекту
USAID «Громадяни в дії».

Видається на правах рукопису

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНА

Цей журнал став можливим завдяки підтримці Американського
народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).
УНЦПД несе повну відповідальність за зміст, який може не відо-
бражати поглядів USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

ЄВРОМАЙДАН – ДВА РОКИ ПОТОМУ: зрада чи перемога?

«Вийти на Майдан – це наш Голос за Євроінтеграцію, за Верховенство Права, за Права Людини! Це – наша відповідь тим, хто скоїв злочини проти людей, відповідь за свою Гідність і Самоповагу... Проти крові і репресій. У нас є характер! Ми маємо вийти!... І ми знаємо, що це не даремно! Не даремно!!!»

Руслана Лижичко,
УП, 7 грудня 2013 року

Ольга Гвоздік,
журналіст
«Громадянського
суспільства»

21 листопада українці відзначили другу річницю Революції Гідності та згадали героїв Небесної сотні, які поклали своє життя за європейське майбутнє України.

Найкращим індикатором того, чи отримав Майдан бажане, є стан виконання вимог, що лунали тоді на кожному недільному віче. За що виходили, та чого вдалося досягнути ціною життів патріотів за два роки:

«МИ Є» Блок вимог: Євроінтеграція

Перше, з чого почався Майдан у 2013 році, – мирний мітинг за європейський вибір, за підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Тоді відстоювати це право вийшли десятки студентів та громадських активістів.

Загалом цю мету Майдану було виконано, адже після переобрання нової влади Україна відновила курс на Євроінтеграцію. 27 червня 2014 року новообраний Президент Петро Порошенко підписав у Брюсселі довгоочікувану Угоду про асоціацію.

Угода складається з двох частин. Перша – політична – з 2015 року діяла в режимі часткового застосування. Її мали ратифікувати усі країни-члени ЄС. За 17 місяців Україні вдалося досягнути цілі, тож нещодавно останньою країною, що визнала Угоду, стала Бельгія.

Друга частина Угоди – економічна – передбачала створення зони вільної торгівлі з країнами ЄС. Попри те, що ця частина Угоди після підписання також могла працювати в режимі часткового застосування, її імплементацію відтермінували до 1 січня 2016 року через невирішені питання з Росією.

Ще один крок на шляху до Європи – візова лібералізація. До антикорупційного пакету, який вимагала Європа від України, увійшли і так звані «безвізові закони». Парламентарі мали ухвалити 10 законів, серед яких найважчими – маніпулятивними – у політичній площині стали закони про арешт та спецконфіскацію майна корупціонерів (№ 2540 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу щодо питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при

застосуванні»; № 2541 «Про внесення змін до Кримінального та Цивільного кодексів щодо вдосконалення інституту спеціальної конфіскації для усунення корупційних ризиків»).

У своїх блогах експерти зазначали, що проекти законів, винесені на розгляд Урядом, враховували всі вимоги, які ставила перед Україною Європа, однак після правок відповідних комітетів прийняті законопроекти зазнали принципових змін.

Інший закон, що викликав суперечку, передбачав урівняти трудові права, зокрема і сексуальних меншин (№ 1658 «Положення про заборону дискримінації у трудових правовідносинах відповідно до міжнародних зобов'язань України щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС»).

У рамках антикорупційного пакету ЄС вимагав від України і створення Антикорупційної про-

куратури як окремої інституції. Проте Українська сторона зробила її структурним підрозділом Генеральної прокуратури України, намагаючись підпорядкувати Генеральному прокурору України.

Якщо ЄС визнає ухвалені закони як такі, що відповідають вимогам лібералізації, а також визнає успішними намагання України подолати корупцію, зокрема і створення Антикорупційної прокуратури, то у середині 2016 року українцям відкриють кордони, що дозволить подорожувати без віз до країн ЄС.

Про пріоритетність напрямку «безвізового діалогу» говорили останні три президенти України. Ще у далекому 2005 році Віктор Ющенко намагався спонукати Європу до відміни віз для українців. Своїм указом він відмінив плату у 50 доларів для іноземців при в'їзді в Україну. Але очікуваного дива не

відбулося, а перший серйозний діалог прозвучав лише на Паризькому саміті Україна – ЄС у 2008 році.

Про відміну віз говорив і Віктор Янукович. Під час першого року свого президенства він публічно заявляв, що угоду можна підписати до кінця 2010 року. Та у листопаді того ж року на саміті Україна – ЄС був представлений тільки план дій щодо лібералізації, який містив дві фази: приведення законодавства до стандартів ЄС та практичне виконання оновленого законодавства. Останні п'ять років Україна намагається виконувати план візової лібералізації.

«Банду геть!»

Блок вимог: Політичний

Обурені диктатурою Януковича, люди вимагали відставки Президента та Уряду Миколи Азарова.

Також через недовіру до тих, хто голосували за диктаторські закони 16 січня, на Майдані вимагали переобрання депутатів Верховної Ради.

Це ще одна ціль, яку вдалося досягнути Майдану. Режим Януковича і його соратників був повалений. У країні відбулися перевибори Президента, Верховної Ради, формування нового Уряду та місцеві вибори.

Зокрема ще у 2013 році кияни вимагали переобрати депутатів та голову столиці. Вибори у Києві відбулися у 2014 році та разом з місцевими виборами по всій Україні у 2015 році.

Хоча в країні і відбулося переобрання влади, проте причетні до корупційної діяльності Януковича, які не втекли до Росії, продовжують працювати в Україні. Частина депутатів, що голосували за диктаторські закони, переобрали до нового парламенту. Відбуваються показові

затримання колишніх соратників президента-втікача: экс-міністра юстиції Олени Лукаш, колишнього голови фракції ПР Олександра Єфремова, яких згодом відпускають під заставу. А тим часом заступник голови Адміністрації Президента Януковича Андрій Портнов виграв у Суді Європейського Союзу. Через недостатню доказову базу Генеральної прокуратури України Суд визнав, що накладення санкцій лише за ознакою співпраці з колишнім режимом є неприпустимим.

Попри це кількісні та якісні зміни влади відбулися. За оцінкою експертів VoxUkraine 65 % депутатів, які прийшли після перевиборів до парламенту, не були депутатами за попереднього президента. А найбільших змін зазнало керівництво уряду та Національного банку. Оновлення складу там відбулося приблизно на 80 %. Разом з тим

керівництво Державної податкової служби та Генеральної прокуратури оновлено на 91 %. А масштабне скорочення відбулося на регіональному рівні у Міністерстві внутрішніх справ – 14 % працівників у регіонах; у Міністерстві юстиції та Генеральній прокуратурі скоротили 5,5 тис людей – 22 %; НБУ також звільнив тисячу регіональних працівників – 21 %.

«Бандитам тюрми!»

Блок вимог:

Покарати винних у побитті студентів та розстрілі Небесної сотні

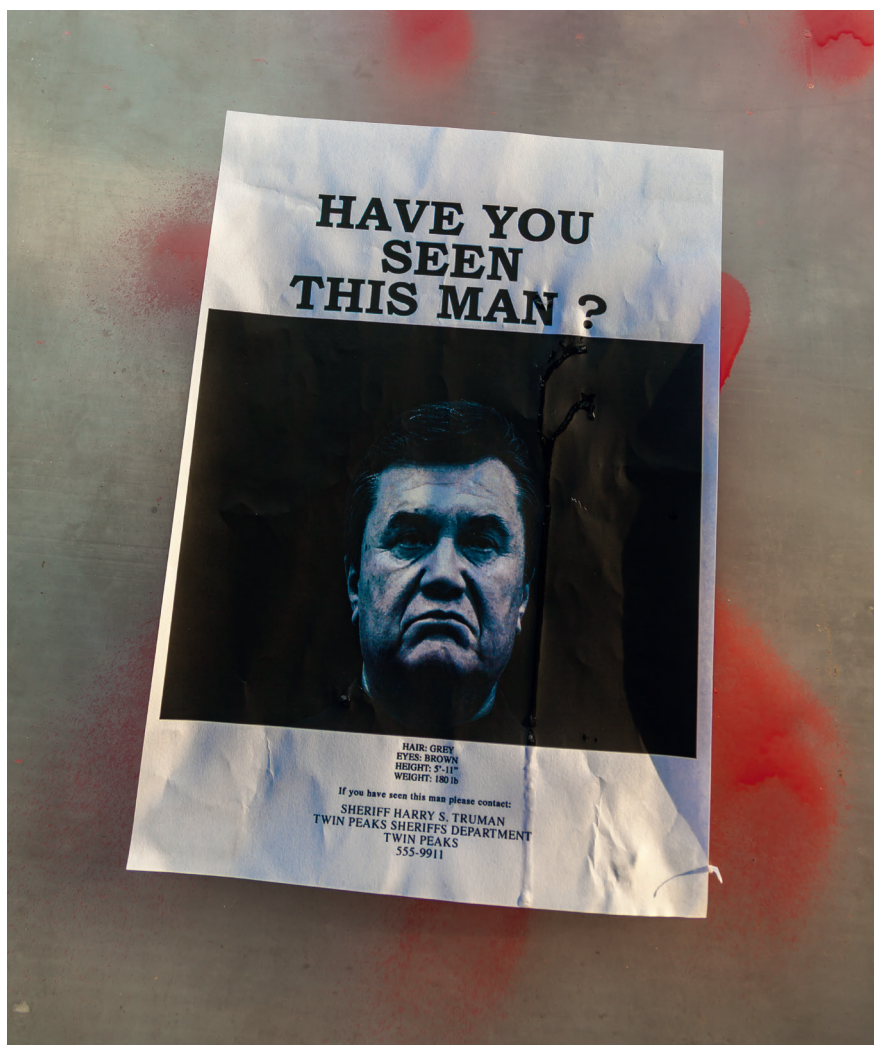
Із року в рік ця вимога Майдану так і залишається невиконаною. Ніхто не сів за ґрати – ні ті, хто віддавали накази про знищення протестувальників, ні ті, хто ці злочинні накази виконували.

Напередодні другої річниці Революції Гідності керівництво ГПУ прозвітувало про вручення близько 270 повідомлень про підозру посадовцям найвищого рангу, про 5 тис. свідків у справі, 5 тис. експертиз; і лише про 5 колишніх співробітників «Беркута», що вже перебувають під арештом, і 200 підозрюваних, що чекають суду.

Відсутність покараних за ці злочини свідчить про те, що після Майдану не вдалося остаточно зламати систему.

Окрім того, Гаазький суд виніс і свій вирок у справі Євромайдану, однак не кваліфікував ті події як злочин проти людства. Суду не вистачало наданої інформації, яка б підтверджувала, що такі дії мали поширений чи систематичний характер.

Критеріями злочину проти людства є ознаки геноциду або військових злочинів, які мають бути зафіксовані та підтверджені вагомою доказовою базою. З огляду на те, як в Україні відбувається розслідування справ проти Майдану, залишається питання і щодо якості переданих урядом матеріалів до Суду.

«Юлі – волю!»

Блок вимог: Звільнити політв'язнів та припинити вибіркове правосуддя

Під час Майдану відбувались переслідування, викрадення та катування активістів.

Усього повідомлень про підозру в скоєнні злочину під час вуличних протистоянь та захоплень адмінбудівель в період з 26 грудня по 2 лютого було вручено 267 громадянам, з яких 234 затримали.

Люди на Майдані вимагали припинення вибіркового правосуддя. Зокрема виступали за те, щоб головний політв'язень часів Януковича Юлія Тимошенко була звільнена.

Для виконання цього блоку вимог Рада прийняла декілька законів, серед яких і закон про амністію майданівців авторства представника Президента Януковича Юрія Мірошниченка. Закриття усіх кримінальних справ проти учасників Євромайдану, відповідно до закону, відбувалося в обмін на звільнення активістами адміністративних будівель.

Другий закон – «Про реабілітацію осіб на виконання рішень Європейського суду з прав людини» – передбачав оголошення амністії засудженим за статтями Кримінального кодексу, зокрема і за 365 статтею ККУ. Згідно з резолюцією ПАРЕ, 365 стаття є занадто широкою в застосуванні і, як наслідок, призводить до незаконного та необґрунтованого кримінального переслідування опозиційних політичних діячів з боку судових та правоохоронних органів.

У законі також зазначається, що «реабілітації підлягають ті особи, за скаргами яких проти України Європейський суд з прав людини встановив порушення статті 18 Конвенції про захист прав людини і основних свобод».

Таким чином, екс-прем'єр Юлія Тимошенко і Юрій Луценко були реабілітовані, вимога Майдану виконана, а екс-ув'язнені отримали можливість балотуватися на виборах.

«Владу народу!»

Блок вимог: Зміна Конституції

З метою не допустити диктатуру президента у майбутньому, українці вимагали повернення до Конституції зразка 2004 року. Не бажаючи обирати депутатів до влади за старою системою, вимагали переобрати за відкритими списками.

Після втечі Януковича за повернення основного Закону країни до редакції 2004 року проголосували 386 депутатів. В Україні було відновлено парламентсько-президентську форму правління.

Згодом з надзвичайними зусиллями у парламент пройшов закон про нову виборчу систему, який прийняли буквально за місяць до початку виборчого процесу. Експерти зазначають, що така виборча система є майже прихованою мажоритарною.

Парламент не спромігся на ґрунтовну виборчу реформу, якої вимагав Майдан.

«Люструвати онука Януковича»

Блок вимог: Боротьба з корупцією та люстрація

Боротьба влади з мирними протестувальниками загострила потребу докорінної реформи силових структур. Серед основних прагнень, які озвучили активісти Майдану, – зміни в судовій системі, нова прокуратура, оновлена міліція, підзвітна територіальній громаді.

Закон про очищення влади (звільнення усіх високопосадовців часів Януковича).

Закон мав гарантувати, що люди системи Пшонки, Захарченка, Лукаш і Львовичкіна не будуть мати

доступ до державної служби. Згідно з законом, особам, які більше року займали керівні посади в структурних підрозділах державних органів за часів Януковича, а також особам, які протягом 3 місяців під час Революції Гідності перебували на керівних посадах, забороняється доступ до державної служби.

За даними Мін'юсту, в рамках реалізації закону «Про очищення влади» звільнено близько 800 осіб, і ще більше 1000 осіб звільнилися за власним бажанням у зв'язку із дією закону. На сьогодні ще близько 80 тис. діючих чиновників продовжують проходити перевірку. Проте за півтора року дії закону жодного суддю так і не звільнили.

Багато чиновників уникнули люстрації завдяки отриманню фіктивних посвідчень учасників АТО.

Показовою стала і нещодавня спроба призначити Василя Паскала на посаду першим заступником керівника Національної поліції. Це прямо суперечить закону «Про очищення влади», оскільки він з 2012 року очолював відділ карного

розшуку МВС, був экс-заступником міністра внутрішніх справ.

Цілковитий ленінопад було враховано законами про декомунізацію і продовжено на державному рівні. Запропоновано перейменувати назви вулиць і міст. Заборонено брати участь у виборах Комуністичній партії України.

У рамках боротьби з корупцією відбулося створення Національного антикорупційного бюро, що має незабаром запрацювати. Створенню антикорупційних органів ми повинні завдячувати експертам, журналістам, громадському сектору. У середині системи українського політикуму відбувається важкий супротив.

Створення Національної Поліції є чи не однією з найуспішніших реформ, що відбулися.

Заступник шефа Національної поліції України Олександр Фацевич заявив, що всього в патрульній службі служитиме близько 25 тисяч правоохоронців. Наразі українці більше довіряють новим патрульним поліції.

У країні завершується конкурс з вибору керівників місцевих про-

катур, відповідно до Закону про прокуратуру, який парламент ухвалив 14 жовтня. Близько 700 нових керівників місцевих прокуратур замінять районних прокурорів.

Досі залишається відкритим питання щодо зміни закону про суддів.

«Слава Україні! - Героям слава!»

Революція Гідності поклала початок поваленню корумпованого режиму, але не спромоглася на зміну системи. Відбувся підйом патріотизму і самоорганізації. Громадські активісти висунули перед політиками чіткі вимоги щодо подальших необхідних для розвитку країни реформ, продовжуючи тиснути на політиків під стінами парламенту.

Серед блоків вимог, що потребують рішучих дій, є боротьба з корупцією, а також притягнення до відповідальності винних за злочини проти активістів, без виконання цих пунктів перемога Майдану є не остаточною.

ПРОГНОЗ НА 2016 РІК

від громадських активістів.

Овен

Тарас СЛУЧИК, Інститут політичної освіти

Наступного року ми побачимо, чи зможуть відповідальні громадяни, депутати місцевих рад, представники громадських організацій, волонтери кардинально змінити роботу місцевих рад в питаннях публічності. На мою думку, порівняно з минулими скликаннями, новообране місцеve самоврядування буде більш дружнє до активного громадянина. Перекоаний, що громадські організації та експерти продовжать не лише критикувати владу, але й пропонувати варіанти вирішення проблем. А отже, якість кампаній громадського лобювання буде вищою. Тому чекаємо на швидкі зміни в країні. Хоча, звичайно, не такі швидкі, як хотілося б.

Тілець

Микола ВИГОВСЬКИЙ, Реанімаційний пакет реформ

Реформи зі скрипом, але ніби йдуть, та багато що вихолощується, як не в залі ВР, так в процесі імплементації. Виглядає на те, що вікно можливостей для громадянського суспільства України продовжує звужуватися. Що це означатиме на практиці в 2016 році?

У першу чергу, що громадянському суспільству життєво необхідно нарощувати свою присутність в процесі прийняття рішень. І це стосується не тільки процесу адвокації нового законодавства, а й його впровадження на практиці. Інакше про реальні зміни в країні доведеться забути.

Близнюки

Тетяна ПЕЧОНЧИК, Центр інформації про права людини

У наступному році продовжаться реформи в житті країни. Зміни стануть більш помітними і відчутними, адже з'явиться ефект від нововведень, започаткованих у 2015 році. Економіка продовжуватиме переживати нелегкі часи, однак намітиться тенденція до незначного зростання. Стане реальністю безвізова Європа. Ціна на нафту продовжуватиме падати – до 10-20 доларів за барель, тож «руський мір», знекровлений через

санкції і відсутність нафтодоларів, знову почне запускати тези про «братній народ» і включити тумблер «телеящика» з мінуса на плюс. Однак це не дозволить вирішити проблему з Кримом і Донбасом – ці території і надалі лишатимуться окупованими, проте намітиться прогрес у переговорах і пошуку можливих варіантів виходу із кризи.

Рак

Олексій ХМАРА, Transparency International Ukraine

Не так давно депутати прийняли доволі жорсткий пакет антикорупційних законів, для виконання яких держава створила низку нових антикорупційних органів. Їхню силу та безкомпромісність дій ми маємо побачити саме у році вогняної мавпи. Тож має бути ще те видовище. Адже «клієнтами» органів повинні стати топ-посадовці країни, а також прокурори, судді та інші небідні люди при владі. І про решту чиновників теж не забудуть. До квітня всі посадовці країни традиційно подадуть свої майнові декларації. Та цього разу вони подаватимуть онлайн через спеціальну електронну систему, яка автоматично зіставить відомості з держреєстрами та базами даних. У разі виявлення неточностей попросять іще раз оновити дані, якщо брехня підтвердиться – дадуть строк. Два роки української в'язниці. Загалом у 2016 році багато що має стати по-новому

Лев

Зорян КІСЬ, Freedom House

Я думаю, що 2016 рік – це рік самореалізації і самоствердження (в хорошому сенсі) для України й українців. Прогнозую, що позачергових парламентських виборів, про які багато говорять, у 2016-ому не буде. Тому найбільш актуальна проблема – збереження системи стримувань і противаг, синергія між різними гілками влади, а не намагання однієї гілки отримати контроль над іншими. Це буде рік пошуку балансу в усьому – у владі, в економіці, у внутрішній риторичі і зовнішній політиці; нового балансу між центром і регіонами; нової форми симбіозу між лібералами і консерваторами.

Діва

Іван ОМЕЛЯН, Молодіжне об'єднання «Файне місто»

Україну чекає рік місцевих змін. Нова влада отримає нові повноваження та додаткові ресурси й розпочне робити зміни та локальні реформи, бо саме такі маленькі успіхи можуть стати двигуном реформ у нашій державі. Роль громадянського суспільства в цьому процесі буде ключовою, молоді політики в прагненні змін будуть шукати підтримки саме в громадянському суспільстві. Ми побачимо кадрові перетікання з неурядових організацій у чиновники. Вважаю це дуже добрим кроком і вчасним. Таким чином 2016 рік нарешті стане роком реформ, що прийдуть знизу.

Терези

Ярослав ЮРЧИШИН, «Пласт».

У 2016 році все залежатиме від його початку. Якщо він буде спокійний, тобто не відбудеться ні затримань корупціонерів-високопосадовців, ні зміни / переформатування уряду, ні суттєвих зрушень у процесі відновлення територіальної цілісності України, то друга половина може стати часом турбулентності: акції непокори, протести тощо. Якщо ж все згадуване вище, або хоча б частина з цього, відбудеться, тобто зміни, які нам так обіцяють і які чомусь менш помітні, ніж у Польщі за останні 14 років, таки дадуть про себе знати, то навпаки – перша частина року буде неспокійною, а друга відзначиться позитивними змінами. Звісно, більш бажаний другий сценарій.

Скорпіон

Марина ГОВОРУХІНА, Українська Гельсінська спілка з прав людини

Україна вступить у цей рік з конкретними сподіваннями, які неодмінно здійсняться до кінця літа. Більш за все через це засмутяться скептики, які знайдуть у цьому «зраду». Переважна ж більшість громадян радітиме та сподіватиметься, що життя почало налагоджуватись. Зірки будуть прихильні до творчих людей. Цього року Україна отримає принаймні 3 важливі міжнародні відзнаки у сфері літератури та кіно. Податківцям та представникам Кабміну в 2016 році треба уважніше прислухатися до українців. Інакше можливі неприємні сюрпризи.

Стрілець

Антон ФРОЛОВ, Ініціатива «Відповідальне паркування».

У 2016 році суттєвих зрушень в економічній і політичній сферах не

очікую. Боротьба з корупцією традиційно буде займати провідне місце в інфополі, але, на моє переконання, притягнення до кримінальної відповідальності хоча б одного з «китів» української корупції можна не чекати, попри запуск НАБУ, антикорупційних прокуратур, агенцій тощо.

У цьому році пройдуть, швидше за все, позачергові парламентські вибори. Як би цього не хотілося, але більшість у парламенті знову буде за партіями-грошовими мішками, причому купляти голоси буде дешевше, ніж раніше, з огляду на економічну ситуацію в країні.

Козеріг

Єгор КРАВЧУК, ГО «Сокіл»

Китайська народна мудрість каже: не дай Вам Бог жити в епоху змін.

Водолій

Анастасія ШИМЧУК, Український незалежний центр політичних досліджень

2016 рік для України, як завжди, буде насичений на вибори. Київ очікує березневий листівко- і бордопад, який закінчиться 27 березня обранням 474 депутатів до районних рад. Від заходу на схід майже з однаковою інтенсивністю пройдуть дрібні вибори в об'єднаних громадах як наслідок децентралізації. А восени варто очікувати якщо не дострокових парламентських виборів, то значних пертурбацій уряду. Для громадянського суспільства 2016-й також підготував сюрпризи. У січні-березні слід чекати урагану запитань і завірюхи емоцій, які будуть викликані новим порядком реєстрації громадських організацій.

Риби

Антоніна ГАЛКІНА, Миколаївський клуб «Спільні дії»

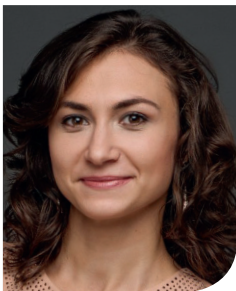
2016-й для нашої країни буде роком боротьби та малих кроків до Європейської цивілізації. На тлі ефектної та агресивної боротьби олігархів між собою та політичних баталій проходитиме не завжди помітна праця громадянського суспільства. Триватиме боротьба із геть застарілою державною машиною. За принципом «а нам своє робити» громадяни до кінця року зможуть добитися змін на краще в галузі заміни чиновників «електронним урядом», зробити прозорішою діяльність органів влади.

Повний текст
прогнозів доступний
за посиланням.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Юлія Литвиненко,
адміністратор гарячої
лінії реєстрації
громадських організацій

Як отримати статус неприбутковості?

Новою редакцією Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» передбачено, що з 1 січня 2016 року разом з заявою на реєстрацію громадської організації можна подавати заяву на включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Це має значно спростити шлях для отримання статусу неприбутковості. Ми всім громадянським суспільством чекаємо, коли ця норма запрацює :)

На разі, подавати документи на отримання статусу неприбутковості громадська організація може після того, як буде офіційно зареєстрована державним реєстратором. Для цього необхідно звернутися у податкову інспекцію (районну/міську) за місцем знаходження вашої ГО та подати їм два документи: копію статуту, завіреного печаткою організації, та заяву про присвоєння статусу неприбуткової організації у формі 1-РН. В податковій інспекції можуть також попросити копії інших реєстраційних документів, тому варто мати їх з собою.

Сьогодні юридичні особи, в тому числі громадські організації, не зобов'язані мати печатку, але ми рекомендуємо все ж таки печатку зробити. В іншому випадку, якщо у вас буде необхідність посвідчити договір, угоду про виконання робіт тощо, ви будете змушені звертатися за послугами до нотаріуса.

Для виготовлення печатки необхідно кілька днів. Більше того, ви можете скористатися замовленням через Інтернет, обрати макет та футляр, який вам найбільше до вподоби та, навіть, отримати готову печатку кур'єром.

Які є варіанти структури керівних органів?

Питання структури керівних органів постає одним з перших, коли справа доходить до написання Статуту

Схема 1. Структура керівних органів організації

Термінологія закону	Приклад	Інші можливі варіанти назви керівного органу
«Найвищий керівний орган» – це →	Загальні збори	конгрес / з'їзд / конференція тощо
«Інші органи управління» – це →	Правління	наглядова рада, рада організації, контрольно-ревізійна комісія, комісії тощо*
«Керівник» – це →	Голова Організації	виконавчий директор / президент / голова правління / директор тощо

Таблиця 1. «Мінімальний набір» функціональних обов'язків керівних органів організації

Функції	Найвищий керівний орган (наприклад: Загальні збори)	Інші органи управління (наприклад: Правління)	Керівник (наприклад: Голова Організації)
Управління в ГО	Вносить та затверджує зміни в статутні документи Організації Ухвалює структуру керівних органів, зокрема їхні повноваження та систему делегування Обирає членів Правління та Голову Організації Ухвалює рішення про припинення діяльності організації. Призначає ліквідаційну комісію Затверджує зразки печаток, штампів, логотипи тощо	Виконує рішення Загальних зборів. Скликає Загальні збори Виконує свою роль, яка визначена в Статуті Вносить пропозиції на розгляд Загальним зборам Вносить пропозиції щодо змін в статутні документи Організації Приймає рішення про утворення відокремлених підрозділів Організації та призначає керівника Приймає та виключає членів Організації Ухвалює процедури щодо найму працівників Ухвалює стратегії комунікації Вирішує питання репутаційного значення	Виконує рішення Загальних зборів. Скликає Загальні збори, збори Правління Виконує свою роль, яка визначена в Статуті Вносить пропозиції на розгляд Загальним зборам і Правлінню Виступає розпорядником коштів та майна Організації Здійснює оперативне управління справами, майном та коштами організації Представляє Організацію у спілкуванні з державними органами, судами, іншими особами Укладає та підписує договори, контракти тощо від імені Організації Організовує зустрічі Правління Організовує документообіг
Підзвітність і способи оскарження рішень всередині Організації		Звітує самостійно перед Загальними зборами, або ж Голова Організації звітує перед Загальними зборами про роботу Правління Рішення Правління можна оскаржити перед Загальними зборами	Звітує перед Загальними зборами Рішення Голови Організації можна оскаржити перед Правлінням / Загальними зборами
Стратегія	Затверджує стратегічний план, основні напрямки діяльності	Визначає загальний стратегічний напрямок діяльності Розробляє стратегічний план, напрямки діяльності	
Річні плани та бюджет	Заслуховує річні плани та бюджети Визнає звіти задовільними чи незадовільними Отримує річні звіти і бухгалтерську звітність	Готує і ухвалює річні плани та бюджети відповідно до стратегічного плану Ухвалює зміни до планів / бюджетів, які мають істотний вплив на фінансовий стан організації Ухвалює річні звіти і бухгалтерську звітність Розглядає загальну стратегію фінансування Ухвалює пропозиції фінансування, які можуть призвести до істотних змін типу і масштабу діяльності	Визначає і подає пропозиції Правлінню стосовно значних змін в робочих планах або бюджетах Підписує річні звіти і бухгалтерську звітність Готує стратегію фінансування для ухвалення Правлінням Подає пропозиції фінансування Правлінню, якщо вони можуть призвести до істотних змін типу і масштабу діяльності
Засідання	Чергові збори скликаються Правлінням, відбуваються раз на визначений у Статуті період (наприклад, раз на 2 роки) Позачергові збори можуть скликатися Головою Організації, Правлінням, 1/10 членів Організації. Можуть відбуватися вживу чи онлайн	Чергові збори скликаються Головою Організації, відбуваються раз на визначений у Статуті період (наприклад, раз на місяць) Позачергові збори можуть скликатися Головою Організації, частиною Правління. Можуть відбуватися вживу чи онлайн	

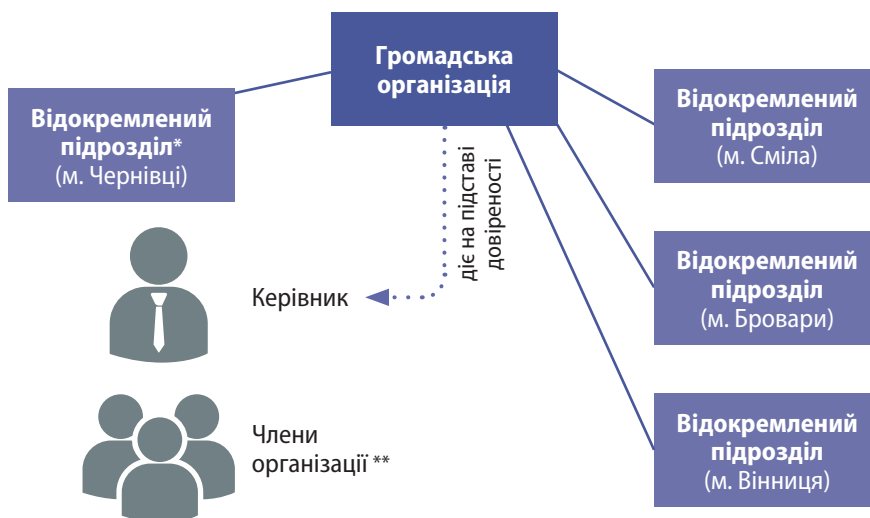
організації. Законодавство України встановлює рамкові вимоги, що, тим не менш, дає організаціям свободу у побудові своєї внутрішньої організаційної структури (схема 1).

Ми пропонуємо «мінімальний набір» керівних органів громадської організації, відповідно до вимог законодавства, котрий можна брати за основу для побудови власної структури.

Перелік не є вичерпним, тому ви можете мати інші необхідні вам органи управління, розширювати їх, узгоджувати між ними повноваження.

Наступна таблиця (Таблиця 1) має на меті пояснити систему розподілу обов'язків та делегування в структурі керівних органів громадської організації (відповідно до термінології ЗУ «Про громадські об'єднання»).

Схема 2. Відокремлені підрозділи Організації

* Відокремлений підрозділ не є юридичною особою. Відокремленим підрозділом може бути філія або представництво (ст. 95 Цивільного Кодексу України).

** Члени громадської організації знаходяться на обліку в відокремленому підрозділі. Вони можуть рекомендувати відповідному керівному органу організації на затвердження керівника їхнього відокремленого підрозділу.

Що таке відокремлені підрозділи та як їх утворювати?

З часом для громадської організації постає питання розширення своєї діяльності та створення відокремлених підрозділів. Доволі часто виникають труднощі у розумінні того, як вони організовані та як мають функціонувати.

Відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання» відокремлені підрозділи не є юридичними особами та утворюються за рішенням відповідного керівного органу Організації (наприклад, Правління).

Відокремленими підрозділами можуть бути філії та представництва. Філія – це відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза місцем її знаходження та здійснює всі або частину її функцій. Представництво – це відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза місцем її знаходження та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи (ст. 95 Цивільного Кодексу України).

Пропонуємо розглянути наступну схему (схема 2).

ГАРЯЧА ЛІНІЯ
по реєстрації громадських
та благодійних організацій

(044) 227 54 20

@ ucipr.info@gmail.com

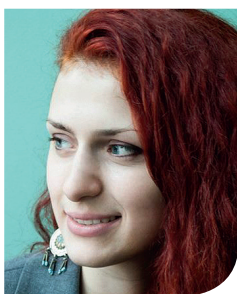
f fb.com/UCIPR

w ucipr.org.ua

ВІЛЬНА ХАТА НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ

5 липня 2014 року бандформування самоназваної ДНР покинули Краматорськ. До міста увійшла українська армія.

Бої залишають сліди від снарядів на землі і відбитки на будівлях. Бої залишають сліди в пам'яті і накладають відбитки на людські стосунки. За будівельними і санітарними бригадами в містах обов'язково мають з'явитися ті, хто будуватиме мости між людьми та лікуватиме душі. І вони з'явилися, щоб створити «Вільну Хату» або просто «Вільху». Простір в Краматорську Донецької області для саморозвитку, реалізації мрій та ідей для міста.

Христина Морозова,
журналіст
«Громадянського суспільства»

У Києві більш як 35 коворкінгів, вільних просторів і арт-хабів. Є досить оригінальні та самобутні, однак будемо чесними: відкриття ще п'яти, десяти чи п'ятнадцяти таких просторів навряд чи змінить погоду в столиці. Тоді як у Краматорську, як і багатьох східноукраїнських містах, звільнених від окупантів, такі місця – чи не єдиний майданчик для діалогу та взаєморозуміння між людьми.

Заснували «Вільну Хату» 6 грудня 2014 року троє хлопців із Краматорська: Микола Дорохов, Юрко Дідула та Андрій Левицький. Ідея виникла під час волонтерського табору «Будуємо Україну разом», організованого Львівською освітньою фундацією.

Заходи хлопці вигадують спільно, намагаючись поєднати творчість із неформальною освітою.

Взаємодопомога

Що для вас поняття «добрий сусід»? Це коли з вами щоранку вітаються? Чи погодяться позичити два яйця до наступного дня? «Добрий сусід», за версією «Вільної Хати», – це коли люди збираються разом, щоб допомогти відремонтувати буди-

нок, звести стіни чи змайструвати паркан тим, чиє житло постраждало внаслідок бойових дій. Під час першого заїзду учасники волонтерського табору «Будуємо Україну разом» відремонтували 22 квартири та 2 хати. Протягом року ця цифра сягнула 25 квартир та 7 хат – без очікувань виплат від держави чи вказівки згори. Це і є самоорганізація та субсидіарність як такі.

Діти і наставництво

Команда «Вільхи» допомагає найменшим мешканцям прифронтових територій. Хлопці та дівчата намагаються всіляко усунути негатив, спричинений напруженою військовою ситуацією, що може вплинути на вразливу дитячу психіку. Учасники проекту значну увагу приділяють діткам з родин, що опинились у складних життєвих обставинах. До будь-якої ситуації волонтери знаходять індивідуальний підхід: одній родині спільними зусиллями придбали комп'ютер для навчання, в іншій – разом з дітьми зробили листівки до дня народження бабусі, грали в розвивальні ігри, дивилися мультики на великому екрані та малювали.

Також команда «Вільної Хати» підтримує і розвиває проект, започаткований Львівською освітньою фундацією, з теплою назвою «Наставництво». У рамках цієї програми волонтера закріплюють за сім'єю, що опинилась у складних життєвих обставинах. Волонтер допомагає батькам, проводячи декілька годин на тиждень із їх сином або донькою, стає для них справжнім другом, а для малечі – наставником.

Кіно

Звісно ж, «Вільна Хата» не могла обійтися без вільного кіно. В березні тут відкрився міжнародний кінофестиваль про права людини DOCUDAYS UA, який відкрили голова правління Української Гельсінської спілки з прав людини Микола Козирев та модератор кінофестивалю в Краматорську Юрко Дідула. Організатори показали гостям документальну стрічку голландського режисера «Грішна хвороба» про ВІЛ-інфікованих у Росії. Після перегляду всі охочі могли взяти участь в дискусії про поширення хвороби, стереотипи, пов'язані з нею, свободу, гідність, права людини та моральні хвороби суспільства. Експертну точку зору представили Ольга Пономарьова й Ігор Морозов (керівники центру допомоги ВІЛ-інфікованих у Краматорську «Світанок») та Аліна Ларченко (центр допомоги «Новий день»). Дні документального кіно заплановані двічі на місяць, вхід на події традиційно вільний.

Другим важливим кінопроектом команди «Вільхи» і жіночого клубу «Пані» є запуск «Кіноклубу» у краматорській дитячій школі-інтернаті № 3. Відкриття кіноклубу для маленьких глядачів поєднали з іграми, танцями та оповіддю про історію кінематографу. Першими стрічками клубу став мультфільм «Коти-аристократи» для молодших класів та «Вогні великого міста» вічного Чарлі Чапліна – для дітей старшого віку. Основною метою

організаторів було донести сенс любові в житті людини, її вплив на світ та наші вчинки. Очі дітей у залі сяяли. Організатори щиро вірять, що коли ці діти підروсять, саме такі фільми вбережуть нашу країну від повторення війни.

Фестивалі та тренінги

Творча невимущена атмосфера простору припала до душі музикантам, художникам та літераторам. До «Вільхи» вже встигли заїхати на гастролі «Остання Барикада» з фестивалем «Українська весна», яка привезла Андрія Куркова, Олександра Ірванця, Сергія Жадана, Ан-

дрія Кокотюху, Дмитра Лазуткіна та інших. У гостях побували поети із Заходу й Сходу України Андрій Любка й Олексій Чупа, відвідали Ірена Карпа та Артем Полежака. У просторі проходять вечори поезії без кордонів, концерти скрипки й піаніно, вечорниці, скульптурні салони, збори фотоклубу, творчі майстер-класи з квілінгу, писанкарства, конкурси виробів з кавових паличок, чемпіонати з настільного футболу. За підтримки «Вільної Хати» відбувся фестиваль гаївок, футбольні матчі, перший у Краматорську фестиваль вуличної їжі. Команда «Вільхи» взяла участь у

пробігу «За здоровий спосіб життя» у Краматорську до Дня Європи. Тренінгам мешканці «Вільної Хати» також приділяють значну увагу. Під час днів Європи в Україні тут відбувся хакатон «Мое європейське місто», на якому молодь моделювала ідеї для покращення життя в Краматорську, окреслювала проблеми та шляхи їх вирішення. Це молодіжний майданчик для напрацювання проектів, які допоможуть місту стати відкритим до змін, конкурентоздатним, привабливим для інвестицій та ще більш європейським. Успіх мали тренінги активних громадян за програмою Британської ради в Україні, лекції з підвищення правової грамотності,

міжнародної журналістики, про програми обміну навчання за кордоном, можливості для вимушено переміщених осіб, презентація Польського інституту та багато інших. Прочитати курси на тему журналістики спеціально приїжджають Олексій Мацука, Мустафа Найєм, Роман Скрипін, Сергій Грішин та інші.

Що цікаво, люди старшого віку також із задоволенням відвідують «Вільну Хату». У той час як для багатьох пенсіонерів Києва і досі найбільш популярними місцями для тусівки є лавочки біля будинків, коридори поліклінік і перехід на метро Театральна. Нещодавно хлопцям подзвонив чоловік поважного віку,

якому нічим було зайнятися вдома, тож вирішив прийти і пересвідчитися, чим живе «Вільна Хата».

Загалом події у «Вільній Хаті» видаються надзвичайно насиченими, спресованими. Ти неначе вбираєш всі ці емоції та враження уповні, переживаєш їх, мов уперше. Такі речі, що здаються цілком буденними на мирних територіях, з кожним кілометром наближення до фронту стають все більш цінними і вартісними. Шістнадцятирічна переселенка Світлана, що переїхала з Яснуватої до Краматорська, написала: «До того, як я потрапила на «Вільху», в мене була, можна так сказати, депресія. Зараз ніякого хвилювання та спогадів не виникає. Завдяки «Вільній Хаті» я знайшла гарних друзів, які підтримують. Спільні вечори та свята – це взагалі найкращі години мого життя. Тепер мені просто ніколи сумувати».

Майданчики на зразок «Вільної Хати» відкриваються у Слов'янську, Дружківці, Артемівську, Красноармійську. Через діалог, дискусії та спільний досвід люди знаходять порозуміння, починають усвідомлювати, що в контексті цінностей та мрій Україна – великий спільний дім, велика вільна хата. А це й є найголовніше, що потрібно для перемоги.

В КОМІТЕТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ПІДТРИМАЛИ НЕОБХІДНІСТЬ ЗАКОНУ ПРО МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ

В грудні 2015 року в Комітеті Верховної Ради з питань правової політики та правосуддя відбувся круглий стіл «Законодавче забезпечення місцевих референдумів в Україні». Захід був організований проектом USAID «Громадяни в дії» спільно з секретаріатом комітету.

В круглому столі взяли участь народні депутати, співавтори законопроектів про місцевий референдум та громадські експерти.

Спікери погодились, що вже декілька років українці позбавлені права проводити місцеві референдуми, оскільки відсутній закон, в якому була б прописана процедура його проведення.

Наразі у Верховній раді зареєстровані 4 законопроекти про місцеві референдуми, серед яких парламентський комітет тепер має обрати найкращий.

Серед основних моментів, які мають бути враховані в тексті закону були названі:

- Мінімальна явка, яка забезпечить легітимність рішення місцевого референдуму.

- Перелік питань, які можуть вноситись на місцевий референдум.

- Повноваження результатів референдуму та їх співвідношення з рішеннями органів місцевого самоврядування.

- Прозорість фінансування кампанії за чи проти під час проведення референдумів.

- Процедура проведення референдуму, та можливості його проведення разом з виборами.

- Запобіжники, які не дозволять дискредитувати інструмент місцевого референдуму.

Експерт проекту USAID **Максим Лациба**, в своєму виступі під час круглого столу зазначив, що інструмент місцевого референдуму це невід'ємна частина стандартів місцевої демократії, і процес децентралізації без забезпечення умов для реалізації цього права буде неповним.

Законотворчість

Проект Закону про місцевий референдум.

№ 2145а-1 від 03.07.2015, поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю. та Шпенюком Д.Ю.

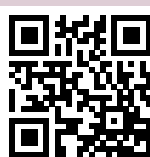
№ 2145а-2 від 06.07.2015, поданий народними депутатами України Бойко О.П., Ледовських О.В., Гончаренком О.О. та іншими

№ 2145а-3 від 08.07.2015, поданий народним депутатом України Нестеренком В.Г.

Проект Закону про всеукраїнський та місцеві референдуми за народною ініціативою.

№ 2535 від 03.04.2015, поданий народними депутатами України Німченком В.І., Козаком Т.Р., Шурмою І.М. та іншими

Порівняльний аналіз цих законопроектів можна переглянути на сайті Українського незалежного центру політичних досліджень.

УКРАЇНЬСЬКА ФЕМІДА ТА МИРНІ ЗІБРАННЯ. Результати судової кампанії

Проект USAID «Громадяни в дії» продовжує захист права громадян на свободу мирних зібрань.

Улітку 2015 року команда проекту провела моніторинг порушень права на мирні зібрання органами місцевого самоврядування. Цей моніторинг виявив щонайменше 32 міста України, в яких місцеві ради ухвалили особливий порядок проведення мирних зібрань, що суперечить Конституції України.

Відповідно до Основного Закону ні поліція, ні місцева влада, ні центральна влада не можуть обмежувати право на мирні зібрання. Таким виключним правом володіє тільки суд. «Громадяни в дії» вирішили перевірити, наскільки суд спроможний захистити право громадян проводити мітинги і протести.

Було обрано шість населених пунктів: Нові Петрівці (Київська область), Красноград (Харківська область), Коростень (Житомирська область), Буча (Київська область), Полтава та Харків.

Теоретично ця судова кампанія мала бути дуже простою: 1-2 судових засідань, не більше місяця і – положення скасоване. Адже ці документи прямо суперечать Конституції України, десятку рішень Європейського суду з прав людини та навіть внутрішньому документу суддів – довідці пленуму судів, де вказано, що ці положення протизаконні.

Шість практично однакових позовів було подано до шести різних судів, які винесли різні рішення.

Нові Петрівці першими погодились скасувати положення і не доводити справу до скасування через суд. На терміновій сесії місцева рада вирішила, що положення, яке раніше охороняло спокій Януковича, більше не потрібне.

Погодились скасувати власне положення і в Краснограді. А от далі суди почали дивувати.

Антирекорд отримав Харків. Там було найгірше положення і найважча судова кампанія. У Харкові наш позов розглядали 180 днів та 6 судових засідань. Ми повною мірою відчули на собі, що таке «правосуддя по-харківськи».

На другому місці невелике містечко Буча, де судова кампанія тривала 153 дні та 7 судових засідань.

Третє місце посіла Полтава – 120 днів.

Окремо варто сказати про Коростень, де суд три місяці не відповідав на запити і дзвінки, а потім прислав ухвалу, оформлену заднім числом.

Ці чотири суди відмовили задовольнити наші позови, мотивуючи своє рішення абсолютно різними причинами.

У Бучі безліч разів переносили засідання і зрештою відмовили, посиляючись на порушення строків давності. Тобто попри незаконність положення суд його не буде скасовувати, оскільки воно діє в місті давно.

У Полтаві та Харкові взагалі відмовили, посиляючись на указ пленуму Верховної Ради СРСР від 1988 року!

На всі рішення судів першої інстанції були подані апеляції.

Чому місцеві суди не змогли ухвалити, на перший погляд, очевидні рішення? Причин дві: страх перед місцевою владою та відсутність закону про захист свободи мирних зібрань, де були б чітко прописані гарантії учасників зібрання та чіткі правила, які унеможливають існування унікальних юридичних режимів в окремих містах.

ЗАХИСТ СВОБОДИ МИРНИХ ЗІБРАНЬ У СУДАХ

ШІСТЬ ПОЗОВІВ ДО ШЕСТИ МІСЦЕВИХ РАД,
ЯКІ ОБМЕЖУЮТЬ ПРАВО НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

НОВІ ПЕТРІВЦІ,
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

12 травня
ПОДАЛИ ПОЗОВ

59 ДНІВ

12 липня
РОЗГЛЯНУЛИ

Сільська рада
скасувала своє рішення.

КРАСНОГРАД,
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

13 травня
ПОДАЛИ ПОЗОВ

77 ДНІВ

відбулось 3 судових
засідання

Міська рада погодилась
скасувати положення.

ПОЛТАВА

28 травня
ПОДАЛИ ПОЗОВ

120 ДНІВ

відбулось 3 судових
засідання

25 вересня
РОЗГЛЯНУЛИ

Суд відмовив
у задоволенні позову,
подано апеляцію
та скаргу на суддю.

БУЧА

13 травня
ПОДАЛИ ПОЗОВ

153 ДНІ

відбулось 7 судових засідання

Суд відмовився
розглядати позов
через строки давності

ХАРКІВ

13 травня
ПОДАЛИ ПОЗОВ

181 ДЕНЬ

відбулось 6 судових засідання

Процес триває.

КОРОСТЕНЬ

9 червня
ПОДАЛИ ПОЗОВ

161 ДЕНЬ

Суд не відповідав
на запити та дзвінки.
Відмовився розглядати
позов.

НОВІ ПРАВИЛА РЕЄСТРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ТА БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ №835 «ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ - ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ».

ЄДИНЕ ВІКНО

Працюватиме «єдине вікно» для подання заяви про включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій одночасно із подачею документів на реєстрацію організації.

РЕЄСТРАЦІЯ БЕЗКОШТОВНА, ЗМІНИ - ПЛАТНІ

Реєстрація громадських та благодійних організацій - безкоштовна. 😊
Внесення змін до статутних документів та відомостей - 0,3 мінімальної зарплатні (410 грн). ☹️

ЧАСУ ТРЕБА МЕНШЕ

Зменшений час реєстрації громадських об'єднань до 3х робочих днів.
Для благодійних - протягом 24х годин після надходження документів.

РЕЄСТРАЦІЯ ON-LINE

Документи про реєстрацію громадської організації більше НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО подавати виключно в паперовому вигляді. Їх можна буде подати електронно.

ЗАСНОВНИКИ ГО ВТРАЧАЮТЬ СВІЙ «ОСОБЛИВИЙ СТАТУС»

В Законі чітко зафіксовано, що засновники організації втрачають свою «особливу» роль одразу після реєстрації ГО. Це спрощує роботу організаціям, якщо засновники давно вийшли з ГО або навіть померли.